

Veřejná ochránkyně práv
Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.

V Brně dne 29. června 2015
Sp. zn.: 3694/2014/VOP/SK

Vážený pane K

obrátil jste se na mě s podnětem směřujícím proti postupu Úřadu městské části Praha 6. Uvedl jste, že orgán sociálně-právní ochrany dětí (dále také jen „OSPOD“) nejedná v zájmu Vašich dětí a nedůvodně Vám brání v péči o děti, straní matce. Máte za to, že pověřený sociální pracovník je vůči Vám předpojatý, že nepřikládá náležitou váhu Vaším námitkám či je nebere v potaz. Cítíte se být diskriminován z důvodu své nemoci (úzkostně-depresivního syndromu), přechodné nezaměstnanosti a pohlaví.

Vzhledem k tomu, že Vaše tvrzení byla závažná a mohla nasvědčovat postupu v rozporu s právem, zahájila jsem v dané věci šetření¹. Pověření právníci Kanceláře veřejného ochránce práv provedli dne 4. srpna 2014 v prostorách úřadu místní šetření, v rámci kterého hovořili s odpovědným sociálním pracovníkem L M i s vedoucí OSPOD Mgr. D Š. Vyžádali pro mě rovněž příslušnou spisovou dokumentaci.

Po provedeném šetření a detailním prostudování všech vyžádaných materiálů jsem se rozhodla věc uzavřít v souladu s ustanovením § 17 zákona o veřejném ochránci práv, neboť **mám za to, že se úřad při výkonu sociálně-právní ochrany dětí a kolizního opatrovnictví nedopustil Vámi namítaných pochybení.**

Dovolte mi nyní přiblížit Vám okolnosti, které mě k danému závěru vedly.

Podle zákona o veřejném ochránci práv¹ působím k ochraně osob před jednáním úřadů, pokud je v rozporu s právem, neodpovídá principům demokratického právního státu a dobré správy, jakož i před jejich nečinností, a tím přispívám k ochraně základních práv a svobod.

Právní ochrana dítěte obecně vychází z toho, že dítě pro svou tělesnou a duševní nezralost potřebuje zvláštní záruky, péči a odpovídající právní ochranu před narozením i po něm. V České republice tomu odpovídá koncept sociálně-právní ochrany poskytované každému nezletilému dítěti, které to potřebuje, zajišťované převážně obecními úřady s rozšířenou působností. Jak vyplývá ze zákona o sociálně-právní ochraně dětí², jedním z hlavních úkolů orgánů sociálně-právní ochrany dětí je působení k obnovení narušených funkcí rodiny. Těžištěm sociální práce s rodinou je přitom preventivní a poradenská činnost, kterou rodiče mohou při řešení problémů souvisejících s péčí o dítě opakovaně žádat, nebo působení k odstranění nedostatků ve výchově, které jsou nuceni strpět.

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí orgánům sociálně-právní ochrany dětí ukládá povinnost přijmout potřebná opatření, nastane-li situace, která ohrožuje řádnou výchovu a příznivý vývoj dítěte, kterou nemohou nebo nejsou schopni sami

¹ Dle ustanovení § 14 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.

² Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

řešit rodiče nebo jiné osoby odpovědné za výchovu dítěte. Tato opatření musejí být zvolena tak, aby na sebe navazovala a vzájemně se ovlivňovala.

Základním vodítkem, nejdůležitější kategorií a nejvyšším imperativem při posuzování jakékoliv otázky týkající se dítěte je jeho nejlepší zájem. **S ohledem na přednostní zájem dítěte nelze kvalitu výkonu sociálně-právní ochrany dětí hodnotit podle toho, zda odpovídá úpravě poměrů, již prosazuje ten který rodič, nebo oba rodiče.**

Zájem dítěte posuzuji, jsem-li o to požádána, z hledisek objektivních, nikoli z pouhého subjektivního hodnocení výhodnosti či naopak nevýhodnosti pozice toho kterého z obou rodičů.

Nepřísluší mi zabývat se soudním řízením. Jeho průběh, jednotlivé kroky soudu ani rozhodnutí nejsem oprávněna nikterak hodnotit ani komentovat.

Činnost OSPOD mi přiblížila především obsáhlá spisová dokumentace vedená v zájmu Vašich dětí, nicméně čerpala jsem i z relevantních písemností, které jste mi dodatečně poskytli Vy i OSPOD³. Zabývala jsem se například tím, zda si úřad obstaral relevantní podklady, jak vyhodnotil situaci dětí, jaká zvolil opatření, jak si ověřoval tvrzení rodičů, zda Vás a Vaši bývalou ženu vedl v zájmu dětí ke snaze o vzájemnou dohodu, zda věnoval pozornost Vaším námitkám, zda k Vám přistupoval bez předpojatosti apod.

K jednání OSPOD poté co Policie České republiky prověřovala podezření ze spáchání zločinu pohlavního zneužití Vaší dcery

Činnost OSPOD za situace, kdy je jeden z rodičů podezřelý z pohlavního zneužití dítěte, upravuje v základních rysech Úmluva o právech dítěte (dále také jen „Úmluva“)⁴. Podle čl. 19 odst. 1 Úmluvy jsou smluvní státy povinny přijmout všechna potřebná zákonodárná, správní, sociální a výchovná opatření k ochraně dětí před jakýmkoliv tělesným či duševním násilím, urážením nebo zneužíváním, včetně sexuálního zneužívání, zanedbáváním nebo nedbalým zacházením, trýzněním nebo vykořisťováním během doby, kdy jsou v péči jednoho nebo obou rodičů, zákonných zástupců nebo jakýchkoli jiných osob starajících se o dítě.

V souladu s výše uvedeným je stát, respektive OSPOD fakticky odpovědný za **přijetí** opatření, která lze v dané situaci rozumně požadovat k zabezpečení ochrany dítěte před jakoukoli formou násilí, včetně pohlavního zneužití. Dítě má právo na pomoc a podporu poskytnutou mu OSPOD, jakožto státním orgánem k tomuto účelu určeným.

Konkrétní podobu podpory, pomoci a ochrany dítěte před násilím stanovuje a dále rozvádí zákon o sociálně-právní ochraně dětí.

Získá-li OSPOD informaci, že dítě může být obětí sexuálního násilí, nesmí být nečinný. **Reakce úřadu a jeho další kroky ve věci však musejí být přiměřené situaci a objemu informací, které má v dané chvíli k dispozici.**

---

³ Vaše námitky k činnosti OSPOD si dovoluji stručně shrnout do několika okruhů s tím, že ke každému připojuji hodnocení zvlášť.

⁴ Úmluva o právech dítěte, vyhlášená pod č. 104/1991 Sb.m.s.

Po OSPOD lze oprávněně požadovat zejména úzkou spolupráci s Policií České republiky, s rodiči dítěte a s dalšími zainteresovanými subjekty (škola, školka, lékař, odborná pracoviště).

Zvláště ožehavou je otázka styku podezřelého rodiče s dítětem. Dle čl. 4 Úmluvy o styku s dětmi⁵ má dítě právo na pravidelný styk s oběma rodiči, který lze omezit nebo vyloučit jen za předpokladu, že je to v nejlepším zájmu dítěte a rodič, který nemá dítě svěřeno do výchovy, má právo na pravidelnou informaci o něm.

V případě, že není v nejlepším zájmu dítěte udržovat styk s jedním z rodičů bez dohledu, je třeba zvážit možnost styku s dohledem nebo jiné formy styku s tímto rodičem.⁶

Závazně vyloučit nebo omezit styk s dítětem může z naléhavých důvodů pouze **soud**. Možnosti intervence OSPOD jsou omezené, vymezuje je zákon o sociálně-právní ochraně dětí. Jde-li o styk dítěte s rodičem podezřelým ze sexuálního zneužití, platí tím spíše, že sociálně-právní ochrana dětí je oblastí už tak velice složitou, těžko zákonem striktně upravitelnou.

Vysloví-li matka či jiný příbuzný dítěte podezření na sexuální zneužívání dítěte, ocitá se nejen OSPOD, ale i soud v nelehké situaci. Na jedné straně má OSPOD povinnost přijmout kroky k ochraně dítěte před možným násilím, na straně druhé, obzvláště, je-li vysloveno podezření na pohlavní zneužití v rámci vyhroceného porozvodového sporu, nelze vyloučit, že obvinění je účelové.

„V posledních letech přibývá v rámci rodičovských, zejména rozvodových konfliktů a sporů využívání falešného obvinění ze sexuálního zneužití dítěte s cílem získat nějaký bonus, nejčastěji svěřeni dítěte do plné výchovy a péče. Jde o Münchhausenův syndrom by proxy, který podle doporučení nejvyšší světové odborné autority v oblasti násilí na dětech, International Society for Prevention of Child Abuse and Neglect, je stejně jako vztahový incest označen a definován jako jedna z forem syndromu zneužívaného a zanedbávaného dítěte, v některých evropských zemích už podléhá povinnému hlášení a trestnímu postihu rodiče.“⁷

Objasnit, zda se tvrzený skutek stal či nikoli, je úkolem Policie České republiky. **OSPOD výsledek policejního prověřování nemůže předvídat. Ukáže-li se obvinění jako účelové, jde tato skutečnost plně k tíži rodiče, který za vykonstruovaným obviněním stojí.**

Zákon o sociálně-právní ochraně dětí nestanovuje pro OSPOD jednotný návod, jak konkrétně postupovat, obviní-li matka či jiný příbuzný otce ze sexuálního zneužití dítěte.

V souladu se základními principy sociálně-právní ochrany dětí⁸ však úřad musí neprodleně vyhodnotit situaci, zvážit všechny okolnosti daného případu a s přihlédnutím k dosavadním znalostem rodiny dítěte usilovně hledat postup, který bude v daném okamžiku v nejlepším zájmu dítěte. **Následně musí OSPOD**

⁵ Úmluva o styku s dětmi, vyhlášená pod č. 91/2005 Sb.m.s.

⁶ Čl. 4 odst. 3 Úmluvy o styku s dětmi, vyhlášené pod č. 91/2005 Sb.m.s.

⁷ MUDr. Vaničková Eva, CSc. Traumatizace dítěte rodičovským konfliktem. Právo a rodina, 2014,4. ISSN 1212-866X.

⁸ Ustanovení § 5 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

pravidelně vyhodnocovat situaci dítěte a rodiny a pružně reagovat na vývoj situace, tj. zejména na pokroky v policejním vyšetřování a ty ve své sociální práci s rodinou zohlednit.

OSPOD by měl také zohlednit, že existuje-li, vzhledem ke všem okolnostem případu,⁹ možnost, že obvinění je výsledkem rodičovského konfliktu, může se u dítěte „rozvinout syndrom odcizení a psychická ztráta odcizeného rodiče, kdy se dítě ztotožní a přejímá názory, postoje a hodnoty rodiče, ke kterému se bez racionální rozvahy přikloní, a druhého rodiče vyzmizíkuje ze svého života, resp. k němu zaujímá stejně negativní postoj jako rodič, ke kterému se přiklonil. Tím však dítě nevědomě potlačuje nejen své citové potřeby vůči odcizenému rodiči, ale také současně potlačuje část své identity, což se negativně projevuje na jeho osobnosti.“¹⁰

Jako prevence výše zmíněného lze v odůvodněných případech využít asistovaného styku či nahradit osobní styk rodiče s dítětem jiným způsobem, např. prostřednictvím výpočetní techniky - elektronickou poštou, internetovou komunikací (Skype, Facebook apod.) nebo telefonicky.¹¹

Rozhodnout o zákazu nebo omezení styku s dítětem může z naléhavých důvodů pouze soud¹² s tím, že tento si zpravidla¹³ vyžádá stanovisko OSPOD.

Požádá-li soud OSPOD o vyjádření k otázce styku po dobu policejního prověřování, přikláním se k tomu, že by měl s **přihlednutím k závažnosti obvinění a ke stávající znalosti rodinného prostředí povětšinou doporučit** dočasnou úpravu styku podezřelého rodiče s dítětem, a to buď styk asistovaný, či nepřímý.

Může se stát, že soud ponechá styk po dobu policejního prověřování neupraven. Stane-li se tak, je na OSPOD, aby nadále byl tím, kdo převezme iniciativu a vedl rodiče k tomu, aby alespoň dočasně probíhal pravidelný asistovaný či nepřímý styk.¹⁴

Uvedl jste, že Vám úřad neoprávněně zamezil starat se o děti. V tomto ohledu Vám však nemohu přisvědčit. a byli svěřeni do péče matky **usnesením soudu**.¹⁵ OSPOD soudu doporučil, aby oba rodiče byli v kontaktu s dětmi a nadále se podíleli na jejich výchově.¹⁶

Sociální pracovníce musí, rozvažuje-li nad vhodnou formou styku pro nadcházející období, zvážit všechny indicie, které má v **rozhodné chvíli** k dispozici. Ve Vašem případě na jedné straně bylo zjevné, že k Vám děti mají citový

⁹ Nutno zvážit velice individuálně.

¹⁰ MUDr. Vaničková Eva, CSc. Traumatizace dítěte rodičovským konfliktem. Právo a rodina, 2014,4. ISSN 1212-866X.

¹¹ Usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky Liberec, ze dne 11. června 2012, sp. zn. 73 Co 286/2012, uveřejněné pod číslem 40/2013 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek.

¹² Je-li to nutné v zájmu dítěte, soud omezí právo rodiče osobně se stýkat s dítětem, anebo tento styk i zakáže – ustanovení § 891 odst.2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

¹³ Ne vždy tomu tak musí v praxi být.

¹⁴ Dovoluji si zmínit, že výrok "styk se neupravuje" z pohledu práva není totožný se zákazem styku. Neupraví-li soud styk s dítětem, ponechává jeho faktickou realizaci na dohodě rodičů.

¹⁵ Usnesení soudu ze dne 18. listopadu 2013.

¹⁶ Předtím, než soud rozhodl, vyžádal si stanovisko OSPOD.

vztah a že prověřování započalo v době vyhroceného partnerského konfliktu, nicméně na straně druhé nelze pominout, že na Vaše údajně nestandardní chování k **poukázala dcera a také, že Vaše možné nevhodné chování vůči nevyvracela ani zpráva psycholožky Střediska výchovné péče.**

Doporučil-li OSPOD soudu, abyste se nadále stýkal s dětmi, aniž by současně zmínil vhodnost asistovaného styku, jednal vůči Vám velice vstřícně.¹⁷

Váš styk s **nebyl přerušen, vídal jste ji i nadále, OSPOD správně styk za účasti třetí osoby podporoval.**

Jde-li o podobu Vašeho styku s **po dobu policejního prověřování, musím Vám dát za pravdu, že ve Vašem případě zpočátku asistovaný styk neprobíhal zcela standardně, účastnila-li se jej matka namísto vyškoleného odborníka. Svou představu o asistovaném styku jako o styku s dětmi za účasti matky prvně zmínil soud¹⁸, nikoli OSPOD. I přestože tak soud učinil v rámci odůvodnění s vědomím toho, že jeho doporučení nebude právně závazné, nepřísluší mi zmíněný krok soudu komentovat.¹⁹**

Jen pro úplnost si dovoluji v této souvislosti zmínit, že asistovaným stykem se rozumí forma podporovaného setkávání, kterou provádí proškolený odborník či sociální pracovník nebo terapeut (popřípadě oba zároveň) za přítomnosti rodiče (rodičů) po celou dobu setkání rodiče (rodičů) s dítětem. Tato činnost je v podstatě formou podporované komunikace a plní funkci sociálně-terapeutickou, kdy terapeut či proškolený sociální pracovník podporují hladký průběh setkání, zejména se snaží podporovat žádoucí komunikaci mezi rodiči navzájem a od rodičů směrem k dítěti.

Ačkoli z relevantní spisové dokumentace nevyplývá, že Vám matka dětí bránila ve styku s dětmi, záhy jste žádal přítomnost další neustranné osoby u styku. V e-mailu ze dne 20. listopadu 2013 uvádíte, že *„z důvodu nevolnosti, která je u mě generována v přítomnosti paní B K , se nemohu s ní a s dětmi vídat o samotě. Z tohoto důvodu se pokusím zajistit třetí nezávislou osobu, která nás bude při setkání s dětmi doprovázet.“*²⁰

Sociální pracovnice Vás vyslyšela, s Vaší ženou hovořila o možnosti asistovaného styku s dětmi na neutrální půdě, o mediaci, z vlastní iniciativy kontaktovala organizaci zajišťující asistované styky rodičů s dětmi.

OSPOD Vám vycházel vstříc, snažil se zajistit, aby Váš styk s dětmi proběhl pokud možno bezkonfliktně a tak, aby byl pro Vás i děti přínosem. Asistovaný styk s dětmi na neutrální půdě jste z důvodu finanční náročnosti

¹⁷ Dokonce jsem na rozpacích, zda nebyl až příliš benevolentní v tom, že dne 14. listopadu 2013 ve vyjádření pro soud k návrhu na vydání předběžného opatření uvedl, že „má za to, že oba rodiče mají možnost být v kontaktu s dětmi a podílet se na jejich výchově. Situace v rodině je však komplikovaná a vyžaduje podrobné dokazování v soudním řízení.“ Umím si představit i **doporučení asistovaného styku**, a to zejména s ohledem na zprávu psycholožky Střediska výchovné péče, ve které, mimo jiné, uvádí, že *„dle popisu má otcovo mazlení podobu ,velmi intenzivní a z pohledu dospělého posuzovatele pňnejmenším nestandardní (pusinkování a hlazení všude po celém těle na zádech)“.*

¹⁸ V usnesení ze dne 18. listopadu 2013.

¹⁹ Jen výrok rozhodnutí je způsobilý přivodit účinky, které zákon spojuje s jeho právní mocí a vykonatelností, zatímco prostřednictvím odůvodnění rozhodnutí soud jen sděluje své skutkové a právní závěry ve výroku vyjádřené“. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. června 2009, sp. zn. 20 Cdo 2770/2007, www.nsoud.cz .

²⁰ E-mail byl adresován OSPOD.

odmítl.²¹ I přesto se sociální pracovnice snažila najít finančně méně nákladné východisko či eventuálně dojednat domluvu na úhradě mezi Vámi a Vaší ženou.

V období od listopadu 2013 do února 2014, kdy proběhl výslech ²², byl OSPOD s Vámi i s matkou dětí v kontaktu poměrně často. Rady, doporučení i postup sociální pracovnice jsou přiléhavé a odpovídají situaci. **Vaše výhrady k činnosti OSPOD pro dané období proto shledávám nedůvodnými.**

K jednání sociálního pracovníka L M

Sociálnímu pracovníkovi vytýkáte, že není nestranný, upřednostňuje matku dětí a diskriminuje Vás z důvodu pohlaví, zdravotního stavu a nezaměstnanosti.

Vytvořit si nestranný pohled na věc mi umožnily jak záznamy OSPOD, tak e-mailová pošta primárně určená úřadu, kterou jste mi přeposílal na vědomí.

Mohu tak říci, že sociální pracovník L M byl od počátku²³ v kontaktu jak s Vámi, tak s matkou dětí, na Vaše e-maily odpovídal povětšinou takřka obratem, a to i tehdy, netýkal-li se Váš dotaz přímo věci spadající do činnosti OSPOD²⁴ (například dotazy na vypořádání bytové problematiky i jiné). Jeho rady a postoje byly vždy adekvátní situaci.

S Vaší námitkou, že Vás diskriminoval s ohledem na nepříznivý zdravotní stav, z důvodu pohlaví a přechodné nezaměstnanosti, se neztotožuji.

Diskriminací se obecně rozumí situace, kdy se s jednou osobou zachází méně příznivě než s jinou osobou ve srovnatelné situaci, a to z diskriminačních důvodů vymezených v antidiskriminačním zákoně²⁵. Zkoumání nerovného zacházení má však určité mantinely. **Diskriminací není rozdílné zacházení, pokud je toto rozdílné zacházení objektivně odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení jsou přiměřené a nezbytné.**

Článek 32 odst. 4 Listiny²⁶ garantuje rodičům právo pečovat a vychovávat děti a naopak dětem zajišťuje právo na rodičovskou výchovu a péči. **Péče a výchova dítěte předpokládá zajištění materiálních i nemateriálních (citových, psychosociálních, kulturních etc.) podmínek pro to, aby dítě mohlo v přirozeném rodinném prostředí rozvíjet všechny své osobní schopnosti a možnosti, které ve výsledku povedou k odpovídající socializaci dítěte.**²⁷

²¹ Záznam o jednání ze dne 27. listopadu 2013.

²² Výslech proběhl dne 13. února 2014.

²³ Sociální pracovník L M se zabýval sociálně-právní ochranou a od počátku roku 2014.

²⁴ Rozsah působnosti OSPOD je dán zákonem č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵ Zákon č. 198/2009 Sb., o rovném zacházení a o právních prostředcích ochrany před diskriminací, ve znění pozdějších předpisů.

²⁶ Usnesení č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod.

²⁷ Nález sp. zn. IV. ÚS 257/05, ze dne 26. 1. 2006, Dostupné z <http://halus.usoud.cz/Search/GetText.aspx?sz=4-257-05>.

Péče o dítě je součástí rodičovské odpovědnosti.²⁸ Má-li OSPOD indicie svědčící o tom, že schopnost rodiče vychovávat dítě, zaopatřit jeho potřeby a pečovat o něj může být významně pozměněna, je jeho povinností ověřit si **skutkový stav věci. Jednou z okolností, která může mít výrazný vliv na schopnost rodiče zajistit péči o dítě, je psychiatrické onemocnění rodiče.**

OSPOD měl informace o tom, že Váš zdravotní stav nemusí být dobrý, nejen od matky, ale především **Vy sám jste si opakovaně stěžoval na deprese a úzkosti.** Matka zdravotní potíže, deprese či úzkosti neuváděla a OSPOD neměl **relevantní** důvod domnívat se opak. Vaše upozornění na špatný psychický stav matky OSPOD vzal náležitě v potaz a uvážil je. Nicméně s ohledem na všechny okolnosti případu²⁹ a na to, že jste svá tvrzení nijak **relevantně** nedoložil,³⁰ plně postačilo, doporučil-li soudu v tomto ohledu vypracování znaleckých posudků.

Naopak Vaše opakované stížnosti na to, že trpíte depresemi a úzkostmi, byly takového rázu, že sociální pracovník zcela oprávněně požadoval potvrzení lékaře, že jste schopen o děti pečovat.

Vyžádal-li si od Vás OSPOD potvrzení od lékaře, **jednal v nejlepším zájmu dětí.** Požadavek OSPOD byl objektivně zdůvodněn legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení byly přiměřené. **O diskriminaci z důvodu zdravotního stavu nelze v daném ohledu hovořit.**

Namítal jste rovněž diskriminaci z důvodu přechodné nezaměstnanosti. Na svoji nedobrou finanční situaci **jste mnohokrát upozorňoval OSPOD sám, žádal jste po úřadu, aby Vám našel práci. Opakovaně jste zmiňoval, že si Vás manželka neváží, neboť nejste schopen po finanční stránce zajistit rodinu.**

OSPOD Vám poskytl adekvátní poradenství a sdělil Vám, na které instituce se můžete obrátit, kde Vám mohou pomoci. Z celé velmi obsáhlé spisové dokumentace nemohu vysledovat žádné kroky vůči Vám, které by mohly být potenciálně diskriminační povahy z důvodu nezaměstnanosti.

V neposlední řadě si dovoluji pro úplnost také zmínit, že OSPOD zcela adekvátně reagoval i na Vaše četné a opakované námitky, že Vás manželka slovně napadá a psychicky týrá tím, **že odmítá obnovit společné soužití a že si našla nového partnera.**

Rozhodnutí Vaší ženy opustit společnou domácnost a ukončit soužití s Vámi bylo krokem, který OSPOD nemohl nijak zvrátit. OSPOD neměl a nemá k dispozici žádné opatření, které by přimělo Vaši ženu, aby Vás znovu milovala a respektovala.

OSPOD je povinen jednat v **nejlepším zájmu dětí, nikoli nutně v zájmu rodiče.** Rozpadne-li se rodinné soužití a je-li jeden z partnerů již nevratně rozhodnut pro budování nového vztahu, je v zájmu dítěte především pracovat na tom, aby byla

²⁸ Dle ustanovení § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

²⁹ Zejména na vzájemný vyhrocený porozvodový spor rodičů, slovní ataky vůči sobě navzájem.

³⁰ Vaše tvrzení jste ničím relevantním nepodložil.

zachována konstruktivní komunikace mezi bývalými partnery, aby byli schopni se dohodnout na styku s dítětem, na podstatných záležitostech týkajících se výchovy a výživy dítěte.

V možnostech OSPOD v tomto ohledu zejména je, aby Vás odkázal na odborná poradenská pracoviště, což učinil, a Vy jste jejich služeb využil. Vy i Vaše manželka jste se rovněž účastnili setkání s mediátorem, učinili jste pokus o mediaci, bohužel neúspěšně.

OSPOD opakovaně zorganizoval společná setkání Vás obou za účelem pokusit se sjednat dohodu o styku s dětmi³¹, což se mi s přihlédnutím ke všem okolnostem případu jeví jako vhodné. **Úkolem sociálního pracovníka není suplovat roli manželského poradce či psychologa, respektive Vaši ženu dokonce přemlouvat, aby s Vámi obnovila rodinné soužití. Orgán sociálně-právní ochrany dětí není ani oprávněn řešit každý rodičovský spor, který se při výchově dětí vyskytne.**

Rozpadne-li se manželské soužití, měl by OSPOD vést rodiče k dohodě o styku s dětmi. **Kdyby odpovědnost za dosažení dohody rodičů v záležitostech péče o děti ležela pouze na orgánech sociálně-právní ochrany dětí (a dalších orgánech veřejné moci), veškerá právní úprava požadující kooperaci rodičů by se jevila jako zbytečná.** Proto platí, že v případech, kdy se rodičům nedaří v oblasti péče o dítě dohodnout, mají ze strany státu nárok na určitou pomoc nesankční povahy, **odpovědnost za dosažení či nedosažení dohody však zůstává stále na rodičích.** **Ať už jde o preventivní působení orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo o autoritativní rozhodnutí soudu, nejsou nikdy způsobilé nahradit absentující dobrou vůli, porozumění a schopnost kompromisu rodičů.** K urovnání vyhocené rodinné situace je potřeba její pochopení, smíření a mnohdy také osvojení si nových komunikačních dovedností.

Rozpadne-li se nevratně manželské soužití, stává se součástí rodičovské odpovědnosti v širším slova smyslu i ochota rodiče hledat kompromis ohledně styku s dítětem. Lpí-li rodič neústupně na svém požadavku na styk, aniž by respektoval i práva druhého rodiče, nejenže nejedná v zájmu dítěte, ale neplní povinnosti plynoucí z rodičovské odpovědnosti³², neboť nepečuje zejména o zdravý citový vývoj dítěte.

i mají zjevně rádi nejen Vás, ale i svou matku. Ke svému zdravému citovému vývoji potřebují nejen, aby měli možnost vidat oba rodiče, ale také, aby rodiče mezi sebou navzájem byli schopni vzájemné konstruktivní komunikace, **aby byli schopni se oprostít od vzájemné nevraživosti a minulých křivd.**

---

³¹ Styk s dětmi byl v rozhodné chvíli upraven předběžným opatřením, nicméně prázdniny je třeba řešit operativně.

³² Dle ustanovení § 858 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, rodičovská odpovědnost zahrnuje povinnosti a práva rodičů, která spočívají v péči o dítě, zahrnující zejména péči o jeho zdraví, jeho tělesný, citový, rozumový a mravní vývoj, v ochraně dítěte, v udržování osobního styku s dítětem, v zajišťování jeho výchovy a vzdělání, v určení místa jeho bydliště, v jeho zastupování a spravování jeho jmění; vzniká narozením dítěte a zaniká, jakmile dítě nabude plné svéprávnosti. Trvání a rozsah rodičovské odpovědnosti může změnit jen soud.

Z obsahu Vašich podání mám však bohužel za to, že neochota ke kompromisu a **neschopnost oprostít se od křivd minulosti stále přicházejí z Vaší strany.**

V e-mailu, který byl určen Vaší ženě a který mně byl zaslán na vědomí, píšete: „*Vzhledem k tvému bezpodmínečnému požadavku rozvodu jsem nucen já bezpodmínečně požadovat svěření dětí do mé výlučné péče. Alespoň tak jsi definovala jedinou podmínku, kterou by rozvod zastavil.*“

Zvažte, prosím, zda by s ohledem na zájmy dětí nebylo účelnější pokusit se znovu najít s Vaší ženou i za cenu ústupků přijatelný kompromis, který by vedl k ukončení dlouhého soudního sporu o výchovu a výživu dětí.

Předesílám, že pokud takto učiníte Vy i Vaše žena, budete se **aktivně spolupodílet na rozhodování o budoucnosti dětí.** V opačném případě o budoucnosti Vašich dětí rozhodnou **instituce** – soud, který **není nositelem rodičovské odpovědnosti.**

K průběhu případové konference

Případová konference je optimální nástroj, jak nalézt takový způsob pomoci ohroženým dětem, aby ze sebe rodiče vydali to nejlepší, co v nich existuje a dokázali to využít pro své dítě a pro zlepšení situace rodiny.³³

Smyslem případové konference je za aktivní spolupráce rodičů, dítěte a odborníků komplexně vyhodnotit situaci dítěte a jeho rodiny, pojmenovat cíl pomoci a vytvořit plán činností, jež dítěti³⁴ a rodině pomohou cíle dosáhnout.³⁵

Ohradil jste se, že jste nedostal na případové konferenci prostor pro vyjádření přání dětí, neboť facilitátor Vás přerušil, nechtěl, abyste dále pokračoval. Nakonec jste byl nucen odejít.

Má oprávnění a šetření se týkají činnosti OSPOD, proto mi nepřísluší hodnotit jednání facilitátora případové konference.

Facilitátor je nezávislý a nestranný „moderátor“ případové konference, jeho úkolem je vést komunikaci tak, aby byla efektivní a byl dodržen časový rámec a struktura případové konference.

Jde-li o činnost OSPOD, uspořádání případové konference z podnětu úřadu vnímám jako dobrý, logicky navazující krok v zájmu dětí.³⁶ Výhrady nemám ani k jejímu složení – všichni sezvaní odborníci znali děti a měli k věci co říci. Účast dětí

³³ Bechyňová Věra. Případové konference. Praktický průvodce pro práci s ohroženou rodinou. Praha, Portál 2012. ISBN 978-80-262-0181-6, s. 11.

³⁴ Účast dítěte není vždy vhodná, závisí nejen na věku dítěte, ale mnoha přidružených faktorech (rozumová vyspělost, schopnost nadhledu apod.).

³⁵ Bechyňová Věra. Případové konference. Praktický průvodce pro práci s ohroženou rodinou. Praha, Portál 2012. ISBN 978-80-262-0181-6, s. 15.

³⁶ Dle ustanovení § 9a zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, **opatření sociálně-právní ochrany musí být zvolena tak, aby na sebe navazovala a vzájemně se ovlivňovala. Při výkonu a realizaci opatření mají přednost ta, která zabezpečí řádnou výchovu a příznivý vývoj dítěte v jeho rodinném prostředí a není-li to možné v náhradním rodinném prostředí; při tom se postupuje s využitím metod sociální práce a postupů odpovídajících současným vědeckým poznatkům.**

by v daném případě byla zcela nevhodná, a to především s ohledem na nízký věk dětí.

Jsem přesvědčena, že případová konference mohla být výrazně ku prospěchu věci, nebýt Vašeho předčasného odchodu.

Nad rámec šetření si dovoluji v této souvislosti **k činnosti facilitátora** sdělit, že úvod případové konference obvykle vyhradí na krátké představení všech přítomných, následně povětšinou dostane prostor svolavatel případové konference a poté **následuje věcná, řízená diskuze.**

Nepřipustil-li facilitátor přehrávání zvukového záznamu, kde je zachycen rozhovor dětí, nemusí toto nutně svědčit pro jeho předpojatost vůči Vám. **Názor dítěte je obecně možno brát za relevantní zejména tehdy, vyslovilo-li jej dítě bez přítomnosti rodiče třetí osobě.** Jestliže malé dítě vysloví svůj názor před rodičem s tím, **že si je vědomo toho, že je rodič nahrává,** relevance názoru a jeho výpovědní hodnota může být sporná.

Závěrem si dovoluji pár slov k obsahu Vašeho e-mailu ze dne 14. dubna 2015, v němž odmítáte respektovat závěry případové konference.

Výstupem případové konference bylo aktivizovat soud s tím, že je v zájmu dětí, aby v co nejkratší době rozhodl ve věci. Daný závěr pokládám za rozumný, neboť veškeré pokusy OSPOD o zprostředkování dohody mezi Vámi a Vaší ženou dosud ztroskotaly.

Zvažte proto velice pečlivě, zda opětovně podávat k soudu návrhy na vydání předběžných opatření či zda činit jiné kroky, které konečné rozhodnutí soudu pouze oddalují. **Prodlužování délky soudního řízení není v zájmu dětí.**

S pozdravem

Mgr. Anna Š a b a t o v á, Ph.D., v. r.
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

Vážený pan
Mgr. R K

Údolní 39
602 00 Brno
tel: (+420) 542 542 888, fax: (+420) 542 542 112